

מסורת הש"ס

(א) פסוקים מה: מיר לו: זכרים לו: (ג) [לעיל סח:]; (ג) עולה פ"ב מ"ו, (ד) [שם] מ"ו, (ה) [שם] ית טו, (ו) [שם] ית טו, (ז) [שם] ית טו, (ח) [שם] ית טו, (ט) [שם] ית טו, (י) [שם] ית טו, (יא) [שם] ית טו, (יב) [שם] ית טו, (יג) [שם] ית טו, (יד) [שם] ית טו, (טו) [שם] ית טו, (טז) [שם] ית טו, (יז) [שם] ית טו, (יח) [שם] ית טו, (יט) [שם] ית טו, (כ) [שם] ית טו, (כא) [שם] ית טו, (כב) [שם] ית טו, (כג) [שם] ית טו, (כד) [שם] ית טו, (כה) [שם] ית טו, (כו) [שם] ית טו, (כז) [שם] ית טו, (כח) [שם] ית טו, (כט) [שם] ית טו, (ל) [שם] ית טו.

תורה אור השלם
1. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדרמה על הבגד אשר יזה יקדש תבסב במקום קדש: ויקרא כ ו

מוסף רש"י

כל אשר יגע בבשרה. כשר חולין או שלמים שזמן אכילתו מרובה מחטאת ונע חטאת, יקדש, כדמפרש להיות כמורה שאם פסולה הייתה החטאת, נגון פגול או פסול אחר, תפסל. אף זו שפלתה ממנה, ואם כשרה. היא החטאת, מהיכל לזולת הימנה לאסור בצילתה אלא בחמורה שבה. כחומר החטאת שנבלע זה לפנים מן הקלעים ולכרי כהונה ולויס ולילה חלד (פסחים סח). שרר ית נה עשוי שני מינין וכוונתו ששניהם תיחלל (בבב"ס טז).

גיד הגשה פרק שביעי חולין

צמ.

עין משפט
נר מצוה

פה א מ"י פ"ח מהל' משט"ק הלוי': פו ב מ"י פ"ג מהל' תרומות הלוי':

שיטה מקובצת

(א) גלי רחמנא גבי חטאת. ג"כ ע"י חוס' זכרים דף צח ע"א ד"ה מה: [ט] ואם כשרה היא תאכל זו שנגעה בה כחמור: [ז] ומהכא גמירין: ג"כ עיין רש"י וזכרים דף צו ע"ב ד"ה עד שיתכל: [ז] כדאמרין בבבא המקשה וכלישנא קמא ואליבא דר"ש בן יוחי דאמר מבשל לה וחדר מחתך לה: לתא שפמא דכ"ר: [ט] מין ושאינו מין למין בשאניו מינו אמר כן: [ז] גריסין פולין דתרומה: [ז] ויש בהם כ"ר תרומה בחולין: [ח] מאה וא' בתרומה ודינה ליבשל: [ט] ובמאי בטל לאו בששים אלא כי לא יזהב טעמא בששים הוא:

רבינו גרשום

ליגמר מהכא. כלומר מן הורוע בשלה: אלא חדרש הוא כ"ר. כלומר חדרש הוא חדרש ואשר נבשל עם היתר מוקדשין שאסור לישראל [נחבשל] עם החולין ואינו חדרש: דמדראית' בטל ברובא. כלומר כדחזין בקרא אחרי רבים להטות. רחמנא זהו היתר הבא מכלל איסור לאו למעוטי כל איסורין שבתורה אלא לטעם כעיקר דאמר מוקדשין מבשל שום קדשים עם חטאת אפי' אותן קדשים שמבשל עם חטאת יהיו נאכלין לשני ימים ולילה אחד כיון כפשוטו עם חטאת יהא נאכל ליום ולילה כחטאת דנותן טעם כעיקר חשבו: רבינא אמר אלא נצרכא אלא למקום חת כלומר הא דאמר' זהו היתר הבא מכלל איסור דאפי' מקום חתך הורוע מותר דאמר מוקדשין חתך בעלמא אסור כגון שהוציא עובר את ידו ושטח את אמו ואח"כ החזירה אסור אפי' במקום חתך והכא שרי אפי' במקום חתך: א"ל אביי וכל איסורין שבתורה במאה והתן כל המחבל כלומר מחבל בקדרה של חולין מתבטל של תרומה ומתמך בשאור של תרומה עיסה של חולין ומדמע תרומה עם חולין: גריסין שנבשלשו עם עדשים כלומר גריסין של תרומה שנבשלשו עם עדשים של חולין בין שיש בהן להעלות באחד ומאה לבד מן התרומה אבל בכלל התרומה יש מאה אסור לפי שיש באיסור בנותן טעם:

ועוד י"ל דהתם איירי בשלא צמינו והיכא דליכא כוית ככדי אכילת פרס קרי ליה טעמו וממשו והיכא דליכא כוית ככדי אכילת פרס קרי ליה טעמו ולא ממשו והרז רבי יוסף מאורליי"ש היה מפרש דאע"ג דטעם כעיקר דאורייתא לא לקי אטעם אפי' שלא צמינו דרבי יוחנן סבר לה כר"ע דליק טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים וליכא אלא עשה דתעבירו צאש דמזריך ליון והעגלה ור"ת השיב לו דלית לן למימר דלאהריניהו לאיסוריה כדאמר' בהלוקח עובר פרמו (בכורות טו): דמתן הגוזז והעובד פ"י צפסולי המוקדשין סופג את הארבעים ואע"ג דלא נפקא לן אלא ממוצא ולא גיזה אלא היינו טעמא משום דלאהריה לאיסוריה דלא תעבוד ולא תגזו מינה לא דמי כל כך דהתם משמע ודאי דלאהריה והכי קאמר תוצה וציה התרמי לך צקדשים שהוממו ולא גיזה והא דקאמר צירושלמי דערלה צפ' שני אמר ר' יוחנן כל נותני טעם אין לוקין עליהם חוץ מנותן טעם דנוזר י"ל דביתר מנצרך לאיסור איירי דהכי דאית צדדי צפ' ואלו עוצרין (פסחים דף מג): ודפרק שלשה מינין (מיר לה): אמר ר' אבהו א"ר יוחנן כל איסורין שבתורה אין היתר מנצרך לאיסור חוץ מאיסורי נזיר וקרי ליה צירושלמי נותן טעם וא"ת אס טעם כעיקר דאורייתא מאי פריך צפ' אלו עוצרין וצפ' שלשה מינין גבי שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שתי סאין כו' ופרקי מינייה וזי אמרת כוית ככדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שאתי אומר והשתא כי נמי אמרין כוית ככדי אכילת פרס לאו דאורייתא תקשה ליה אמאי אמר שאתי אומר כיון דטעם כעיקר דאורייתא וי"ל דהתם איירי צמינו וכן משמע בסוף הערל (יבמות פב): דמוקי לה ר"ל והוא שרבו חולין על התרומה ומין שלם צמינו לא שייך רבוי וא"ת ואי צמינו כיון דרבו צטלי לה צרובא אפי' איכא כוית ככדי אכילת פרס וי"ל דמ"מ פריך דאי כוית ככדי אכילת פרס דאורייתא יש לנו להחמיר אף צמינו וז"ל לן למימר שאתי אומר כיון דלקי צמאינו מינו ומיהו קשה דסוגיא דאלו עוצרין (פסחים דף מג): ודפרק שלשה מינין (מיר דף לה): אליבא דר' יוחנן ור' יוחנן מוקי לה בהערל (יבמות דף פב): אע"ג דלא רבו וא"כ כי נמי כוית ככדי אכילת פרס לאו דאורייתא תהי' ליה אמאי אמרין שאתי אומר דכיון דלא רבו ספיקא דאורייתא היא וי"ל דהוה

ולגמר מינייה. למשרי אף שאר קדשים צששים או מאה כגון נותר או פגול: להיום כמות. הנוגע זה ובלע ממנה: שאם פסולה היא יפסל הבולע: ואם כשרה. היא תאכל זו כחמור שצטטת שאתי הן שלמים אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים. ומהכא גמירין לכל איסורי קדשים דלא צטלי לגמרי: ליגמר מהאי. וליצטלו בק': אלא חדרש הוא. ל"ג אלא: חדרש הוא. כדפרישית דלכתחלה מצטלנין ליה ומיייתין ליה לדי כך צדיים: לא נצרכא. זהו: אלא למקום חתך. דבעלמא ככל איסור והיתר המחוברים כגון הוציא העובר את ידו ויגון אבר המדולדל כולן אסורין דכדאמרין צבהמה המקשה (לעיל דף סח): להא שמעתא. דרב שמואל בר רב יחזק: למא אמרו. שהמתן לאחו איסור אמרו לתרומה שהמתן חולין צשאר שלם או מתבל קדרה חולין צצטלי תרומה או מדמע ומצטל חולין ותרומה יחד שאנו הולכים אחריו להחמיר: למין ומינו. אמרו כן דלזולין ציה לחומרא דקדמני לקמיה: ולמה אמרו להקל ולהחמיר. שפעמים להקל ופעמים להחמיר: מין יסואינו מינו. על זה אמרו פעמים להקל ופעמים להחמיר: גריסין. ושל פול דתרומה: שנתצטלו עם עדשים. של חולין וטעמנוס ויש צהם וטעם תרומה חולין אע"פ שיש בחולין מאה ואחד וצתתורה דניה צצטל צכך דנפקא לן צצפסי' מקראי מכל חלבו את מקדשו ממנו' שאם נפל צתוכו הרי הוא מקדשו וצתתורה מעשר משתעי קרא שהיא אחד ממאה וקאמר שאם חזרה לתוך התשעים ותשעה מקדשתן מכאן אמרו תרומה צמאה עם האסור אסורה צמאה והיא מותרת והכא כיון דנותנת טעם אע"פ שיש כאן היתר כדי לצטל איסור דטעמא לא צטלי הרי להחמיר: אין צכן צנותן טעם. אע"פ שאין כאן היתר כדי לצטל מותר דכי צעינן אחד' (ממאה) היכא דאיסורא צעיניה הוא כגון חטין צחטין או כל דבר שלם מתצטל אצל הכא דליתיה צעיניה לא צעינן אחד ומאה הרי להקל אצל מין ומינו לעולם להחמיר כדאמרין לקמן דלא מיצטרי עד דליכא תרתי לציצותא אין נותן טעם ואחד ומאה: קתני מיהא דכי לא היצ טעמא לא צעינן מאה ואחד וצמאי צטלי לאו צששים אלמא יצציטולא היכא דליכא טעמא צששים הוא: לא

מצי למימר וליטעמך וכי האי גוונא יש צכמה דוכתי: ג"ל רחמנא גבי חטאת בו'. המפרש ר"מ דהאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם כעיקר וצפ' אלו עוצרין (פסחים דף מה): מוקי להיתר מנצרך לאיסור לכ"ע וטעם כעיקר מפרש ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכן נראה לר"ת דגריסין הכא לא נצרכא אלא להיתר מנצרך לאיסור דככל ענין המיר הכתוב ואפילו יש חצי זית צעין משמנויות של זרוע על חתיכת האיל שחוק לרובץ ומיהו א"ל להיגה הספרים דליכא למימר דנקט דהרשה הפשוטה דאי לאו קרא דמשרת ודיגיעולי עובדי כוכבים דאיתו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מנצרך לאיסור וכי האי גוונא איכא צכמה דוכתי ועוד י"ל דסוגיא דהכא אמאי כי סוגיא דנוזר פ' שלשה מינין (דף לו:): דגריסין התם ורצון מיפוק להו דהיתר מנצרך לאיסור מחטאת ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דאיתא ואע"ג דמשרת נמי אית לטעם כעיקר מנצרך צריכי דאי כתב רחמנא חטאת הוה אמינא נזיר לא אית מינייה דנוזר מקדשים לא יליפין ואי כתב רחמנא נזיר הוה אמינא חטאת מנזיר לא יליפין דחמיר איסורו דאפי' חרץ אסיר ליה: ר"א ב"ר בחמור שבה. צבינו חננאל גרים תאכל כחמור שבהן משמע דליכא צחטאת כגון צשצל שלמים דאיתמול צקדיה דחטאת דהיום דרמינן כגונו חומרא דחטאת לאסור לזרים לגשים ולעצדים וחומרא דשלמים שאין נאכלין אלא עד הלילה וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר: ר"א נצרכא א"א במקום חתך. דבעלמא אסור כגון שהוציא אסור כגון חדרש אסור כגון חתך אסור מנדאצטריך פרסה החזיר אכול מקום חתך מכלל דאי לא החזירה אסור ונראה דשאר קדשים כגון חזה ושוק ואימורין שרי נמי מקום חתך שלהם דהא לא אשכחן קרא צרוע צשלה יתיר מצשאר קדשים ואי ילפי צה מעובר דאסור מקום חתך צרוע צשלה נמי ליחסר אלא צכולן לא אסר הכתוב מקום חתך דרוע צשלה וחזה ושוק ואימורים כזה הכתוב להסיר ולא מקום חתך והא דקאמר הכא דבעלמא אסור היינו צצצב צינא לחון והכא שרי צכל הקדשים ולכן לא פריך הכא מאי חוית דגמרת כו' כדפריך אליין: א"ן בהם צנותן טעם אע"פ שאין בהן ברי אע"פאות מותר. פ"י צקונטרס וכי צעינן מאה ואחד היינו היכא דאיסור צעיניה אצל הכא דליתיה צעיניה לא צעינן מאה ואחד אלמא צ"ל לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדשים (דף לו:): דאז אי אפשר להסירם שאין מוכרין ואיכא ממשות איסוריה הוה צצצב וקשה לפירושו אמאי נקט רישא שאור של חטים שנפל לתוך עיסה של חטין דהוה מין צמינו אפי' צשצל צמינו נמי צעינן מאה ואחד היכא דליתיה לאיסור צעיניה וי"ל דנקט מין צמינו דאפילו הסיר אחרי כן השאור צעינן מאה ואחד לצטל אצל שלם צמינו לא צעינן ונראה דא"ל לדחוק כן דשאינו מינו צטל צששים כשאר איסורין אפילו איתיה לאיסורא צעיניה כיון דאינו מכירו וצמינו הוא דצעינן מאה ואחד דהא דדרשין צספרי את מקדשו ממנו ממנו שנפל לתוכו הרי הוא מקדשו צמינו כמי: ר"א במאי א"א בששים. וא"ת הא דצטל הכא צששים היינו דטעמיה כהן ואפי' צפחות היה צטל אי טעמיה כהן ואין נותן טעם ולא כמו שפירש צקונטרס לעיל) אצל צסתמא צעינן מאה ואחד לצטלה דהא רישא נמי דקתני אס' יש צהן צנותן טעם אסור אפי' יש צהן להעלות צמאה ואחד על כרחך איירי צטעמיה כהן וי"ל דממשנה יתירה דייק דצסיפא הוה ליה למיתני אין צהן צנותן טעם מותר וכו' לא וספיר ידעינן דאצין כי לו להעלות צמאה ואחד וצין אין לו להעלות צמאה ואחד דארישא קאי אלא להכי דהר תנא לאשמועינן דצצציר ממאה ואחד יש שיעור לצטל נתינת טעם: לא